

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Кліщі та нематоди»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 202 Захист і карантин рослин

Освітня програма «Захист і карантин рослин»

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 4,0

Мова викладання українська

Бондарева Леся Михайлівна, кандидат с.-г. наук, Бабич Олександр
Анатолійович, кандидат біологічних наук, доценти кафедри ентомології,
інтегрованого захисту та карантину рослин
lnubip69@gmail.com

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2875>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

«Кліщі та нематоди» є однією із спеціальних навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки фахівців сільського господарства. Кліщі та нематоди входять до комплексу шкідливих організмів сільськогосподарських культур, тому знання з цієї дисципліни необхідні фахівцям сільськогосподарського профілю.

В дисципліні розглядається біологія, екологія, систематика та шкідливість кліщів і нематод - шкідників сільськогосподарських культур. Викладені методи діагностики кліщів та нематод, їх природні вороги. Висвітлено сучасні методи регуляції чисельності шкідливих видів кліщів та нематод.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності з захисту і карантину рослин і застосовувати теоретичні знання і методи фітосанітарного моніторингу, огляду, аналізу, експертизи, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї.
- ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань новітніх даних із систематики, біології, екології і поширення шкідливих видів рослинної фауни і комах-шкідників.

СК 3. Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів, що дозволяють реалізовувати державну політику і сфері захисту і карантину рослин.

СК 5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.

СК 11. Здатність встановлювати закономірності поширення та розвитку шкідливих організмів, оцінювати їх сезонну і багаторічну динаміку, розробляти, науково обґрунтовувати та адаптувати комплекс високоєфективних заходів контролю шкідників, хвороб і бур'янів за різних екологічних умов.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 2. Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку господарств сільськогосподарського призначення усіх форм власності та використовувати в професійній діяльності фахівця із захисту та карантину рослин.

ПРН 7. Скласти технологічні карти для організації заходів із захисту рослин.

ПРН 8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.

ПРН 11. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.

ПРН 12. Дотримуватися вимог охорони праці.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1 «Кліщі»				
Тема 1. Кліщі-шкідники сільськогосподарських культур. Вступ до дисципліни. П.р.1 Морфологія кліщів. Загальний план зовнішньої будови тіла.	2/3	Ознайомитися з загальною характеристикою підкласу кліщі. Знати біологію, екологію, шкідливість рослинних кліщів та їх ЕПШ по відношенню до різних культур в різних ґрунтово - кліматичних зонах України. Вміти проводити спеціальні методи обліку та діагностики шкідливих кліщів на різних сільськогосподарських культурах.	Здача практичної роботи.	10
Тема 2. Систематика і класифікація кліщів. П.р.2. Систематика і класифікація кліщів	2/2	Аналізувати комплекс факторів, що можуть вплинути на динаміку чисельності кліщів.	Здача практичної роботи.	10
Тема 3. Особливості біології кліщів. П.р.3 Кліщі – шкідники зернових і кормових злаків.	2/2	Розуміти шляхи запобігання втратам продукції від рослинних кліщів.	Здача практичної роботи. Написання тестів.	10
Тема 4. Особливості екології кліщів. П.р 4. Вивчення кліщів – шкідників плодів культур.	2/2	Уміти застосовувати систему захисту від шкідливих кліщів. Знати технологію безпечного застосування акарицидів. Застосовувати на практиці здобуті знання щодо контролю чисельності кліщів.	Здача практичної роботи. Написання тестів.	10
Тема 5. Методи виявлення і вивчення кліщів. П.р 5. Вивчення кліщів – шкідників овочевих культур	2/2		Здача практичної роботи.	10

Тема 6. Кліщі - шкідники сільськогосподарських культур. П.р 6. Вивчення кліщів зерна та інших продуктів зберігання.	2/2		Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	10
Тема 7. Контроль чисельності кліщів - шкідників сільськогосподарських культур. Самостійна робота до модуля «Кліщі»..	2/2	Застосовувати на практиці здобуті знання щодо контролю чисельності кліщів.	Здача самостійної роботи	10
Написання підсумкової роботи з модуля 1				30
Всього за модуль 1	15/15			100

Модуль 2 «Нематоди»				
Тема 1. Фітопаразитичні нематоди сільськогосподарських культур П.р. 1. Морфологія особливості нематод різних екологічних груп	2/3	Ознайомитися з загальною характеристикою нематод Знати біологію, екологію, шкідливість фітопаразитичних нематод та їх ЕПШ по відношенню до різних культур в різних ґрунтово - кліматичних зонах України.	Здача практичної роботи.	10
Тема 2. Біологія та екологія фітонематод П.р.2. Фітонематоди зернових культур	2/2	Вміти проводити спеціальні методи обліку та діагностики фітопаразитичних нематод на різних сільськогосподарських культурах.	Здача практичної роботи.	10
Тема 3. Систематика і класифікація нематод П.р.3. Фітонематоди технічних культур	2/2		Здача практичної роботи.	10
Тема 4. Цистоутворюючі нематоди П.р.4. Фітонематоди овочевих культур	2/2		Здача практичної роботи.	10
Тема 5. Галові нематоди П.р.5. Фітонематоди плодово-ягідних культур	2/2	Аналізувати комплекс факторів, що можуть вплинути на динаміку чисельності фітопаразитичних нематод.	Здача практичної роботи.	10
Тема 6. Стеблові нематоди П.р.6. Методи діагностування та обліку	2/2	Розуміти шляхи запобігання втратам продукції від фітопаразитичних нематод	Здача практичної роботи.	10

фітопаразитичних нематод		Уміти застосовувати систему захисту від фітопаразитичних нематод..		
Тема 7. Регуляція чисельності фітопаразитичних нематод Самостійна робота до модуля «Нематоди».	2/2	Застосовувати на практиці здобуті знання щодо контролю чисельності фітопаразитичних нематод	Здача самостійної роботи.	10
Написання підсумкової роботи з модуля 2				30
Всього за модуль 1	15/15			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

- Бондарева Л.М., Тимошук Т.М. Кліщі. Частина І: навч. посібник. Київ: НУБіП України. 2020, 383 с.
- Бабич О.А., Бабич А.Г., Білявська Л.О. Кліщі та нематоди. Ч.2. Нематоди: підручник. Київ: НУБіП України. 2020, 844 с.
- Бабич А.Г., Бабич О.А. Нематоди: навч. посібник. Київ: ЦП «Компринт». 2018, 436 с.

Додаткові

- Бабич А.Г. Вплив домінуючих біотичних та антропогенних чинників на поширення

цистоутворюючих нематод / А.Г. Бабич, О.А. Бабич, О.П. Матвієнко // Агроєкологічний журнал, №3, 2012. – С. 7-13.

2. Бабич А.Г., Бабич О.А., Сухарева Р.Д., Дзюба Ю.В. Концептуальні основи контролю чисельності цистоутворюючих нематод основних сільськогосподарських культур / А.Г. Бабич, О.А. Бабич, Р.Д. Сухарева, Ю.В. Дзюба // Наукові доповіді НУБіП України, №41, 2013.

3. Бондарева Л. Комірні кліщі - реальна небезпека для
вашого зерна Режим

доступу <https://propozitsiya.com/ua/komirni-klischi-realna-nebezpeka-dlya-vashogo-zerna>

Інтернет джерела

1. Регульовані некарантинні нематоди: Стеблові нематоди. *Ditylenchus dipsaci* (стеблова нематода) та *Ditylenchus destructor* (стеблова нематода картоплі) Режим доступу

<http://oblvvet.org.ua/novini/regulovani-nekarantinni-nematodi-steblovi-nematodi-ditylenchus-dipsaci-steblovanematoda-ta-ditylenchus-destructor-steblova-nematoda-kartopli/>

2. Нематоди Режим доступу https://lnzweb.com/pests/Nematoda_Rudolphi

3. Небезпечні шкідники - галові нематоди Режим доступу

<https://lab.gov.ua/pronas/news/nebezpechn-shk-dniki-galov-nematodi>

4. Нематоди — небезпечні шкідники городніх і садових культур

Детальніше: <https://zelensvit.com/ua/a393401-nematody-opasnye-vrediteli.html>
<https://zelensvit.com/ua/a393401-nematody-opasnye-vrediteli.html>